

**Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука**

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 4.1. ІКОНОЛОГІЯ ТА СЕМАНТИКА МИСТЕЦТВА

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	третій (доктор філософії)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація
Спеціалізація	
Освітня програма	«Образотворче мистецтво та реставрація»
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	II курс, IV семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредитів / 120 годин
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 30 годин
	Семінарські –
	Практичні – 10
	Самостійна робота – 80 годин
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Викладач	<i>Сосік Ольга Даніїлівна</i> доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти
Контактна інформація викладача	E-mail: olhasosik@gmail.com
Ресурси комунікації з викладачем	https://kdidpmid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya
Дні занять	<i>Згідно діючого розкладу</i>
Консультації	<i>За домовленістю з викладачем</i>

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	<p>Дисципліна «Іконологія та семантика мистецтва» спрямована на поглиблене вивчення методів інтерпретації художнього образу, смислових структур мистецького твору та механізмів формування візуальних значень у різних культурно-історичних контекстах. Курс охоплює класичні та сучасні іконологічні підходи, теорії символу, знака і репрезентації, а також методологічні стратегії аналізу художніх текстів у образотворчому, декоративному мистецтві та реставраційній практиці. Особлива увага приділяється роботі з першоджерелами, міждисциплінарним дослідницьким підходам і розвитку критичного мислення, необхідного для здійснення самостійних наукових досліджень і підготовки дисертаційних робіт у галузі мистецтвознавства.</p>
<p>Мета й завдання навчальної дисципліни</p>	<p>Мета вивчення навчальної дисципліни «Іконологія та семантика мистецтва» полягає у поглибленні теоретичних і методологічних знань аспірантів щодо аналізу художнього образу, розвитку вміння інтерпретувати іконографічні та іконологічні структури візуального мистецтва різних історичних епох, осягненні семантики символів, алегорій і культурних кодів, а також формуванні навичок застосування сучасних міждисциплінарних підходів до прочитання образотворчих творів як носіїв історичних, культурних, філософських і соціальних смислів.</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • методи аналізу художнього образу (формальний, іконографічний, іконологічний); • структуру і символіку релігійних та світських образів у західному та українському мистецтві; • ключові біблійні, міфологічні та алегоричні сюжети, їх інтерпретації в історії мистецтва; • значення символів, кольорів, жестів, предметів і композиційних прийомів у творах мистецтва; • особливості іконографічних традицій різних епох і регіонів (античність, Середньовіччя, Відродження, бароко, модерн, сучасність).

	<p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити іконографічний та іконологічний аналіз художніх творів; • розпізнавати сюжети та атрибути у творах живопису, графіки, скульптури та іконопису; • інтерпретувати глибинний зміст та культурні коди художніх образів; • зіставляти образотворчі символи різних епох та культур; • застосовувати отримані знання для аналізу мистецьких творів у науковій, освітній або кураторській діяльності; • формулювати аргументовані висновки щодо семантики та культурного контексту зображень.
Передумови вивчення дисципліни	<p>Навчальні дисципліни, вивчені раніше:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мистецтвознавство в науковій системі гуманітаристики • Методика та методологія науково-дослідної роботи в галузі культури і мистецтва
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Фахові (предметно-специфічні)	СК 03. Здатність здійснювати експертизу, атрибуцію та реставрацію творів мистецтва на наукових засадах.

компетенції спеціальності (ФК)	
--------------------------------	--

Структура навчальної дисципліни

Назва модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лек	практ	срс
Тема 1. Основні підходи до аналізу художнього образу.	11	3		8
Тема 2. Іконографія християнського мистецтва.	13	3	2	8
Тема 3. Міфологічна іконографія античності в європейському мистецтві.	13	3	2	8
Тема 4. Алгоритм та персоніфікація в образотворчому мистецтві.	11	3		8
Тема 5. Символіка предметів, кольорів і жестів в живописі.	13	3	2	8
Тема 6. Іконологія доби Відродження.	11	3		8
Тема 7. Іконологія бароко.	11	3		8
Тема 8. Світська іконологія (портрет, пейзаж, натюрморт)	11	3		8
Тема 9. Іконологія образотворчого мистецтва XIX ст.	13	3	2	8
Тема 10. Інтерпретація образу у XX–XXI століттях.	13	3	2	8
Усього годин	120	30	10	80

Рекомендовані джерела інформації

1. Panofsky E. *Meaning in the Visual Arts*. New York: Doubleday, 1955.
URL: <https://archive.org/details/meaninginvisuala00pano/page/n3/mode/2up>
2. Panofsky E. *Studies In Iconology: Humanistic Themes In The Art Of The Renaissance*. New York: Harper & Row, 1962.
URL: <https://archive.org/details/studiesiniconolo00pano>

3. Gombrich E. H. Symbolic Images: Studies in the Art of the Renaissance. London: Phaidon, 1972. URL: https://archive.org/details/symbolicimages0000gomb?utm_source=chatgpt.com
4. Mitchell W. J. T. Iconology: Image, Text, Ideology. Chicago: University of Chicago Press, 1986. URL: https://monoskop.org/images/9/90/Mitchell_WJT_Iconology_Image_Text_Ideology.pdf?utm_source=chatgpt.com
5. Belting H. Likeness and Presence: A History of the Image before the Era of Art. Chicago: University of Chicago Press, 1994. URL: https://archive.org/details/likenesspresence0000belt/page/n3/mode/2up?utm_source=chatgpt.com
6. Оляніна С. Український іконостас XVII–XVIII ст.: семантика пластичного образу : дис... докт. наук : 17.00.05 / Львівська національна академія мистецтв. Київ, 2020. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Olianina_Svitlana/Ukrainskyi_ikonostas_XVII_XVIII_st_semantyka_plastychnoho_obrazu.pdf?utm_source=chatgpt.com
7. Hall, J. Dictionary of Subjects and Symbols in Art. Routledge, 2018. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9780429962509_A37409321/preview-9780429962509_A37409321.pdf?utm_source=chatgpt.com
8. Chevalier, J., & Gheerbrant, A. The Penguin Dictionary of Symbols. URL: <https://archive.org/details/dictionaryofsymb0000chev>
9. Belting, H. Likeness and Presence. Chicago : University of Chicago Press, 1994. URL: https://archive.org/details/likenesspresence0000belt/page/n7/mode/2up?utm_source=chatgpt.com
10. Сосік О. Європейські парадигми мистецтва декадансу та символізму в тиорчості Вільгельма Котарбінського : дис... канд. наук : 26.00.01 / НАКККиМ, Київ, 2021 URL:

https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3995/Avtoreferat_Sosik%20O.D.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. Кива Н. І. Атлас образів mnemosyne Абі Варбурга: в напрямі візуальної історії мистецтва. *Наукові записки НаУКМА*, 2008. Т. 75 : Теорія та історія культури. С. 62-70.
12. Barthes R. The Death of the Author. *Aspen*, 1967, № 5–6. URL: <https://www.ubu.com/aspen/aspen5and6/threeEssays.html#barthes>

Методи контролю та розподіл балів

назви змістових модулів	дата проведення контролллю	Форма контролю	Максимальна кількість балів
Іконологія та семантика мистецтва	Січень	диф. залік	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	<i>Проектор</i>
------------------------------------	-----------------

Необхідні засоби	<i>Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи тощо</i>
Програмне забезпечення	<i>Microsoft Office</i>
Матеріали, інструменти	<i>Демонстраційний дидактичний матеріал. Ілюстративний матеріал, альбоми, каталоги, слайди, презентації.</i>

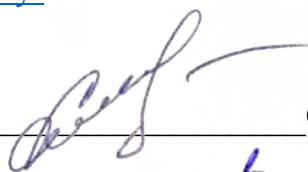
Політика вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	<p><i>Під час роботи над завданнями порушення академічної доброчесності є неприпустимим: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.</i></p> <p><i>Усі роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до перегляду у разі його відсутності.</i></p> <p><i>Здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</i></p> <p><i>Здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Творчі роботи надаються викладачеві з усіма начерками, пошуковими ескізами до проміжних етапів виконання, що підтверджують авторство.</i></p>
Політика щодо відвідування занять	<p><i>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (онлайн) режимі за погодженням із викладачем, з презентацією виконаних завдань під час консультації викладача.</i></p> <p><i>Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини.</i></p>
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	<p><i>Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.</i></p> <p><i>Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.</i></p>

Політика щодо правил поведінки на заняттях	<p><i>Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики, рекомендацій.</i></p> <p><i>Під час занять здобувач повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка, авторські пропозиції з теми заняття, що базуються на аргументах, зібраних під час практичних або самостійних занять.</i></p>
Політика щодо комунікації з викладачем	<p><i>Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18:00). Умови листування:</i></p> <p><i>1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни;</i></p> <p><i>2) в полі тексту листа позначити ПІБ здобувача, який звертається (анонімні листи не розглядаються);</i></p> <p><i>3) файли підписувати так: прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.</i></p> <p><i>Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.</i></p> <p><i>У разі відраджень, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та здобувачами.</i></p>

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни: <https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznavstva-i-mysteczkoyi-osvity/>

Розробник силабусу
навчальної дисципліни _____

Ольга СОСІК

Гарант освітньої програми _____

Інна ПЕТРОВА

Завідувач кафедри
мистецтвознавства і мистецької освіти _____

Силабус затверджено

на засіданні кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти від 26.08.2025,
протокол № 01